

Η εκμάθηση ξένων γλωσσών σε έναν κόσμο που αλλάζει **ταχύτατα**



Μαρία Παρδάλη

• [LinkedIn](#)

English Language Instructor / Training / Writing

Κατά τον διακεκριμένο ιστορικό [Will Durant](#), “Πολιτισμός είναι η αρμονία και η τάξη που οδηγεί την ανθρώπινη κοινωνία σε πνευματική καλλιέργεια και στην υλική πρόοδο” και ως στοιχεία πολιτισμού θα αναφέρουμε με τυχαία σειρά, την επιστήμη, την τεχνολογία, την οικονομία, την τέχνη, την πολιτική οργάνωση κ.α, τα οποία συνδέονται άμεσα με την ικανοποίηση ορισμένων ανθρωπίνων αναγκών και εκπλήρωση συγκεκριμένων σκοπών.

Γνωρίζουμε όλοι ότι η φυσιογνωμία του σύγχρονου κόσμου μας επίσης, χαρακτηρίζεται τόσο από την εγγύτητα όσο και από την ταχύτητα. **Εγγύτητα** θα χαρακτηρίζαμε την γεφύρωση των αποστάσεων και την υπέρβαση των διαφορών που παραδοσιακά χωρίζουν χώρες και ανθρώπους, ενώ **ταχύτητα** θα χαρακτηρίζαμε τον γρήγορο ρυθμό με τον οποίο συντελούνται οι εξελίξεις παγκόσμια. Αυτό με την σειρά του σημαίνει ότι διάφοροι τομείς – εμπόριο, ταξίδια, σπουδές, μετανάστευση – όπου στο παρελθόν απαιτούσαν σειρές πολύπλοκων διαδικασιών, απλουστεύουν κατά πολύ, δίνοντας την δυνατότητα σε όποιον το επιθυμεί, να βγει εύκολα από τα γεωγραφικά του όρια και ακόμη πιο σημαντικό, από τα όρια του ίδιου του του νου, γνωρίζοντας κυριολεκτικά τον κόσμο από άκρη σε άκρη. Για να μπορέσει όμως να συμβεί κάτι τέτοιο, προαπαιτούμενο είναι το να

μπορέσει κάποιος να επικοινωνήσει την ανάγκη του αυτή με τους κατάλληλους ανθρώπους, στην σωστή γλώσσα. Και συνήθως μιλάμε για διαφορετική γλώσσα από την μητρική του.

Hobby ή ανάγκη;

Η εκμάθηση μιας γλώσσας, επιπλέον της μητρικής μας, θεωρείται σημαντικότατο εργαλείο και θα λέγαμε μεγάλο προσόν για όποιον το διαθέτει. Στην καθημερινή τους ζωή, οι άνθρωποι όλο και περισσότερο έρχονται σε επαφή με ξένες λέξεις και έτσι δημιουργείται η ανάγκη για εκμάθηση επιπλέον γλωσσών. Διαφημίσεις, ταινίες, τραγούδια, βιβλία, μετατρέπονται σε πεδία παρουσίασης ξένων λέξεων. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βλέπει κανείς ότι χρειάζεται σχεδόν ακριβώς όπως το επιθυμεί αλλά και στην γλώσσα που το θέλει.

Γνωρίζουμε ότι οι γλώσσες βρίσκονται σε συνεχή επαφή μεταξύ τους και επηρεάζουν η μια την άλλη με πολλούς τρόπους - στο παρελθόν η Αγγλική είχε δανειστεί λέξεις και εκφράσεις από πολλές άλλες γλώσσες, ενώ σήμερα υπάρχουν άλλες γλώσσες, που δανείζονται λέξεις από την Αγγλική.

Δημιουργούνται επίσης και καινούργιες λέξεις που εξυπηρετούν στην έκφραση καινούργιων αναγκών. Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι η ανάγκη για να μάθουμε μια ξένη γλώσσα, μπορεί να μετατραπεί σε απλό hobby, σε βασική ανάγκη ή να συμβεί και

ακριβώς το ανάποδο, να χρειαστεί δηλαδή να εμβυθύνουμε σε μια γλώσσα, ακόμη και αν αυτό στην αρχή δεν το είχαμε καθόλου σκεφτεί. Το σίγουρο είναι ότι θα το κάνουμε με τον έναν ή τον άλλο τρόπο.

Τι συμβαίνει στην Ευρώπη

Σε όλη την Ευρώπη, περίπου 800 εκατομμύρια Ευρωπαίοι εκπροσωπούνται από τα 47 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και ενθαρρύνονται να μάθουν όλο και περισσότερες ξένες γλώσσες, σε οποιαδήποτε ηλικία, εντός ή εκτός σχολικού πλαισίου. Το γεγονός αυτό πηγάζει από την πεποίθηση του Συμβουλίου ότι η γλωσσική πολυμορφία αποτελεί εργαλείο για την επίτευξη ευρύτερης διαπολιτισμικής κατανόησης και βασικό στοιχείο στην πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της ηπείρου μας. Λόγω της εισροής μεταναστών και προσφύγων, η Ευρώπη έχει γίνει σε μεγάλο βαθμό πολύγλωσση. Στο Λονδίνο μόνο μιλιούνται περίπου 300 γλώσσες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει 24 επίσημες γλώσσες και κάθε φορά που προσχωρούν νέα μέλη σε αυτήν, προστίθενται νέες γλώσσες στον αριθμό των επίσημων γλωσσών. Τα ελληνικά είναι επίσημη γλώσσα της ΕΕ από το 1981. Η πολυγλωσσία

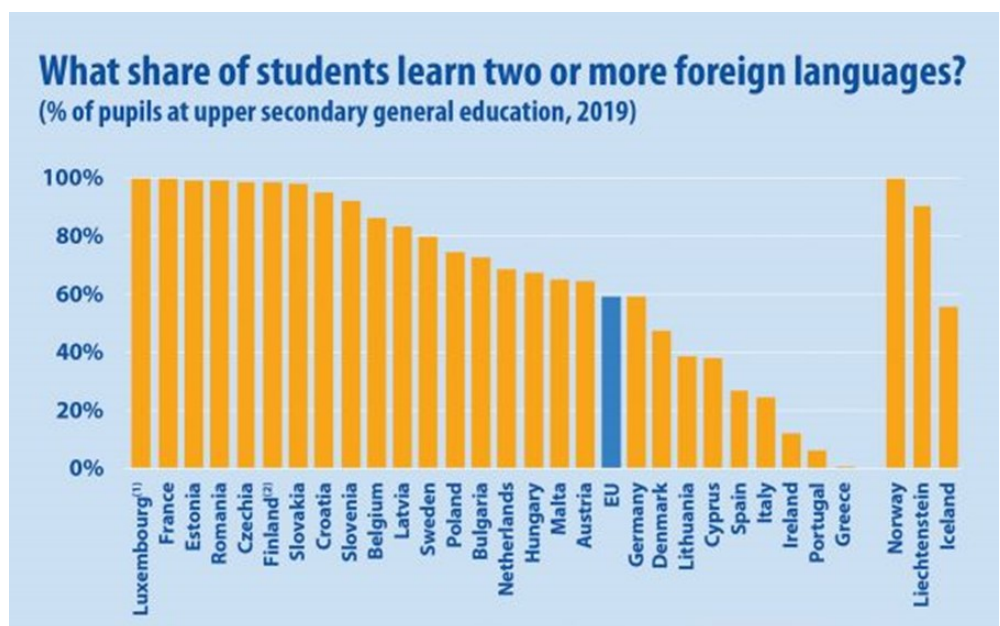
κατοχυρώνεται στον **Χάρτη των Θεμελιωδών**

Δικαιωμάτων της ΕΕ, πράγμα που σημαίνει ότι οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν οποιαδήποτε από τις 24 επίσημες γλώσσες για να επικοινωνούν με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα θεσμικά όργανα πρέπει να απαντήσουν στην ίδια γλώσσα. Τα αγγλικά

παραμένουν επίσημη γλώσσα της ΕΕ, παρά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται με τις εθνικές κυβερνήσεις για την επίτευξη ενός φιλόδοξου στόχου: όλοι οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να μαθαίνουν τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες και να ξεκινούν την εκμάθηση ξένων γλωσσών από πολύ μικρή ηλικία.

Μικροί και μεγάλοι σε δράση

Στο διάγραμμα που παρουσιάστηκε από την [Eurostat](#), παρατηρούμε το ποσοστό των μαθητών στην Ευρώπη, οι οποίοι μαθαίνουν δυο ή και περισσότερες γλώσσες πέρα από την μητρική τους. Οι γλώσσες που μαθαίνουν είναι τα Γαλλικά, τα Γερμανικά, τα Ισπανικά, τα Ρώσικα και τα Ιταλικά.



Ποιος το κάνει καλύτερα;

Έχουν οι μικροί μαθητές όντως πλεονέκτημα σε σχέση με τους ενήλικες όσον αφορά την ευκολία στην εκμάθηση ξένων γλωσσών; Χάσανε όντως οι ενήλικες το τραίνο της γνώσης; Έρευνα του MIT, αποκαλύπτει ότι ενήλικες σπουδαστές ξένων

γλωσσών άνω των 20 ετών, κατάφεραν να αγγίξουν άριστα επίπεδα στην ξένη γλώσσα που αποφάσισαν να μάθουν. Που είναι η διαφορά; Οι μικροί μαθητές έχουν την πολυτέλεια να βρίσκονται σε σχολικό περιβάλλον κατάλληλο για τον σκοπό αυτό και επιπλέον διαθέτουν χρόνο για μελέτη, ενώ σε αντίθεση οι ενήλικες έχουν περιορισμένο χρόνο αλλά μελετάνε πολύ πιο συνειδητά και με πρόσβαση σε πληθώρα πηγών από την γλώσσα που μαθαίνουν. Έρχονται πιο εύκολα σε επαφή με έναν άλλον ξενόγλωσσο, μπορούν να εργαστούν σε άλλη χώρα, να σπουδάσουν, να δημιουργήσουν οικογένεια, ή απλά να ταξιδέψουν. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι ενήλικες είτε ως *False Beginners* είτε ως *Absolute Beginners*, επιλέγουν να ανοίξουν τους ορίζοντές τους μαθαίνοντας μια ή και περισσότερες ξένες γλώσσες.

False beginner (ψευδο-αρχάριος) ονομάζουμε αυτόν που αποφασίζει να μάθει από την αρχή μια ξένη γλώσσα, με την οποία έχει ασχοληθεί και στο παρελθόν αλλά δεν μπορεί να την χρησιμοποιήσει στο τώρα. Είτε δεν έχει ολοκληρώσει τα βασικά επίπεδα, είτε δεν έχει ξεκάθαρη την γραμματική της ή ακόμη έχει ξεχάσει μεγάλο μέρος του λεξιλογίου της.

Absolute beginner (εντελώς αρχάριος) ονομάζουμε αυτόν ο οποίος για πρώτη φορά θα έρθει σε επαφή με την ξένη γλώσσα.

Που υπερτερούν οι πολύγλωσσοι;

Ήδη αναφέραμε ότι η πολυγλωσσία είναι προσόν. Επιστημονικά αποδεικνύεται επίσης ότι κάνει την εκμάθηση και των άλλων γλωσσών ευκολότερη και ενισχύει τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων. Ενθαρρύνει τις επαφές με άλλους ανθρώπους και άλλους πολιτισμούς και επίσης, προσφέρει και οικονομικά οφέλη, καθώς προσφέρεται πιο εύκολα εργασία σε πολυγλωσσικά περιβάλλοντα.

Ακόμα, η μνήμη και η προσοχή είναι ενισχυμένες, καθώς και η δημιουργικότητα.

Ο καθηγητής Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο [Lancaster](#) κ. Πάνος Αθανασόπουλος αναφέρει: “*Η εκμάθηση μιας γλώσσας προσφέρει οφέλη στον άνθρωπο, καθώς αυτός δεν μαθαίνει απλά κανόνες γραμματικής και λεξιλογίου αλλά μαθαίνει και έναν νέο τρόπο να σκέφτεται. Είναι σαν να ανοίγει ένα παράθυρο στον άλλον πολιτισμό και παράλληλα να βλέπει σε καθρέφτη τον δικό του. Η διαδικασία εκμάθησης και χρήσης των δυο γλωσσών είναι επίσης κάτι το ωφέλιμο για τον εγκέφαλο, καθώς τον κρατάει ενεργό για μεγαλύτερο διάστημα – έρευνες δείχνουν ότι η εμφάνιση της Άνοιας καθώς και της Νόσου Alzheimer, μπορούν να καθυστερήσουν έως και 5 χρόνια.*”

Και πως να μάθω μια ξένη γλώσσα;

Και τελικά κάποιος παίρνει την απόφαση να μάθει μια ξένη γλώσσα. Τι θα τον βοηθήσει ώστε να έχει το αποτέλεσμα που θέλει; Αρχικά θα πρέπει να αποφασίσει το σε πόσο χρόνο θέλει να φτάσει στον στόχο του, συνδυαστικά με τον χρόνο που μπορεί να αφιερώσει στην μελέτη της. Η εκμάθηση καινούργιων δεξιοτήτων, όχι μόνο μια ξένης γλώσσας, απαιτεί χρόνο και υπομονή. Είναι πολύ καλύτερα αυτό να είναι ξεκάθαρο και αποδεκτό από τον σπουδαστή από την αρχή, καθώς θα κάνει την διαδικασία πολύ πιο εύκολη και ευχάριστη.

Οι γλώσσες χωρίζονται σε κατηγορίες, ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας τους.

Κατηγορία 1: Γλώσσες όπως τα Αγγλικά, τα Γαλλικά, τα Ιταλικά, τα Ισπανικά, χρειάζονται περίπου 750 ώρες διδασκαλίας για να οδηγήσουν τον σπουδαστή σε ένα άριστο επίπεδο.

Κατηγορία 2: Γλώσσες όπως τα Γερμανικά, τα Ινδονησιακά, τα Κρεολί ή τα Σουαχίλι χρειάζονται γύρω στις 900 ώρες διδασκαλίας.

Κατηγορία 3: Γλώσσες όπως τα Ελληνικά, τα Τσέχικα, τα Φινλανδικά, τα Εβραϊκά, τα Πολωνικά, τα Ρώσικα, τα Ουγγρικά, τα Βιετναμέζικα, τα Ισλανδικά, τα Ταϊλανδέζικα, χρειάζονται γύρω στις 1.100 ώρες διδασκαλίας.

Κατηγορία 4: Γλώσσες όπως τα Αραβικά, τα Κινέζικα, τα Ιαπωνικά ή τα Κορεάτικα, χρειάζονται γύρω στις 2.200 ώρες διδασκαλίας.

Όποια γλώσσα και αν διαλέξει, η προσωπική ενασχόληση του σπουδαστή θα πρέπει να είναι επιπλέον ανάλογη των ωρών διδασκαλίας, καθώς ο εκπαιδευτής καθοδηγεί αλλά ο σπουδαστής διαβάζει, όμως και πάλι όλο αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες στις οποίες βρίσκεται αυτός.

Όπως προαναφέραμε, βοηθητικό πολύ είναι το να εμβαθύνει ο σπουδαστής στον νέο πολιτισμό, στην ιστορία του, στην γεωγραφία και την θρησκεία του, στην θέση του γενικότερα στον κόσμο του χθες και του σήμερα. Να ακούσει την μουσική του, να ταξιδέψει εκεί και να γνωρίσει τους ανθρώπους του. Έτσι θα μπορεί να έχει με ευχάριστο τρόπο μια πιο σφαιρική εικόνα για την γλώσσα που μαθαίνει και πως αυτή εξελίχθηκε, από την απαρχή της στο σήμερα.

Σήμερα υπάρχουν ευτυχώς πάρα πολλές μέθοδοι εκμάθησης γλωσσών. Από τις κλασσικές παραδοσιακές με τα βιβλία και τα ακουστικά cds, έως τις καινούργιες με εφαρμογές υπερσύγχρονες, συμβατές με τις ηλεκτρονικές μας συσκευές. Όταν οι στόχοι είναι ρεαλιστικοί, όταν ξέρουμε για ποιόν λόγο κάνουμε αυτό που κάνουμε, λίγο θα παρεκκλίνουμε από την πορεία μας.

Κάτι τέλος αυτό που ξεχνάει ο περισσότερος κόσμος είναι όπως είπε και ο κ. Αθανασόπουλος, ότι έχουμε την δυνατότητα να μάθουμε ακόμη καλύτερα και την δική μας γλώσσα μέσα από την ξένη γλώσσα. Το ότι μιλάμε την μητρική μας

γλώσσα, δεν σημαίνει ότι το κάνουμε απαραίτητα και σωστά. Μας δίνεται λοιπόν η ευκαιρία να βελτιώσουμε και την δική μας γλώσσα παράλληλα. Το σίγουρο είναι ότι μπαίνοντας σε μια τέτοια διαδικασία, εκπαιδεύεται ο άνθρωπος στο να “μαθαίνει” και αυτό είναι πιο σημαντικό από αυτό που τελικά μαθαίνει καθώς με οτιδήποτε καταπιαστεί αργότερα, θα ξέρει πολύ καλύτερα πως να το κάνει. Αυτή η συνεχής επιθυμία για γνώση, θα πρέπει να οδηγεί στην αυτοβελτίωση του ατόμου και άρα στην εξέλιξη του και να μην είναι απλή συσσώρευση στείρας, άχρηστης γνώσης. Και αυτή η επιθυμία για αυτοβελτίωση, είναι αυτό που μας κρατάει όλους ποιοτικά στην ζωή.

Και τώρα που έμαθα την γλώσσα;

Ας ξαναγυρίσουμε λίγο στην αρχή, ποιος είναι ο σκοπός του να μάθω μια ξένη γλώσσα; Αν το κάνω επειδή απλά μου αρέσει, μπορώ απλά να συνεχίσω να είμαι σε επαφή με την γλώσσα εκθέτοντας τον εαυτό μου όσο περισσότερο γίνεται σε γλωσσικά ερεθίσματα. Από την άλλη, αν μου ζητάει η εταιρεία μου, κάποιος φορέας, το πανεπιστήμιο στο οποίο θέλω να σπουδάσω την “απόδειξη” για την γνώση μου στην γλώσσα, τότε θα πρέπει με την διαδικασία γραπτών και προφορικών εξετάσεων, να πιστοποιήσω το επίπεδό μου. Ευτυχώς στις μέρες μας υπάρχει πληθώρα εξετάσεων για κάθε τύπο υποψηφίου. Πολλές φορές μέσα στην χρονιά και σχεδόν από την άνεση του σπιτιού μας. Αρκεί να ψάξει κανείς και να βρει το τι του ταιριάζει.

Ο κόσμος μας αλλάζει ταχύτατα

Ναι, είναι πραγματικότητα ότι ο κόσμος μας αλλάζει ταχύτατα και ενώ θεωρητικά είμαστε “μπροστά” σε σχέση με άλλες εποχές, είμαστε και περισσότερο εκτεθειμένοι και ευάλωτοι στις

γρήγορες αλλαγές. Επιβιώνουν αποδεδειγμένα όσοι προσαρμόζονται. Όσοι είναι ευέλικτοι και όσοι δεν μένουν πίσω. Όσοι δεν αρκούνται σε δικαιολογίες και όσοι ψάχνουν για λύσεις. Ο αυστριακός νευρολόγος, ψυχίατρος και φιλόσοφος, [Viktor Frankl](#) αναφέρει στο καταπληκτικό βιβλίο του *“Το νόημα της ζωής”*: *“Ο άνθρωπος έχει αμφότερες τις δυνατότητες εντός του! Το ποια θα ενεργοποιηθεί, εξαρτάται από τις αποφάσεις του και όχι από τις εξωτερικές συνθήκες”*.

Τα 3 σχεδόν τελευταία χρόνια η πραγματικότητα μας άλλαξε με διαφορετικό αντίκτυπο για τον κάθε έναν μας. Πως τα πήγε το πεδίο της εκμάθησης ξένων γλωσσών; Μάλλον πολύ καλύτερα από ότι περίμενε κανείς. Από έρευνες που διεξήχθησαν, διαπιστώθηκε ότι οι άνθρωποι συνέχισαν να μαθαίνουν ξένες γλώσσες. Μετά το αρχικό σοκ, οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο συνειδητοποίησαν ότι τα σύνορα αλλάζουν και η μετακίνηση εργαζομένων και σπουδαστών μεταφέρεται σε ένα εικονικό περιβάλλον. Μαζί με την ανάγκη για ανάπτυξη και εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, ήρθε και η αλλαγή στον τρόπο της εκπαίδευσης. Η τάξη έγινε εικονική και πολλές φορές και ο ίδιος ο εκπαιδευτής. Όμως αυτό δεν στέκεται εμπόδιο σε κάποιον που θέλει να μάθει. Το γραφείο έγινε εικονικό και η εταιρεία μπορεί να βρίσκεται στην άλλη άκρη της γης. Και αυτό δεν είναι απαραίτητα εμπόδιο στο να βρει κάποιος τομέα να απασχοληθεί εργασιακά. Οι συνάδελφοι και οι συμφοιτητές μπορούν να είναι τόσο μακριά και ταυτόχρονα τόσο κοντά. Η ανάγκη για ζήτηση νέων επαγγελμάτων αυξήθηκε και γενικά παρατηρείται μια ανακατάταξη σε όλο το πεδίο της εκπαίδευσης παγκόσμια.

Σύμφωνα με μελέτη της [Lingoda](#) η διάθεση των σπουδαστών ξένων γλωσσών να συνεχίσουν κατά την διάρκεια της πανδημίας την εκμάθηση της γλώσσας με την οποία ασχολούνταν έφτασε το

89,3%. Μόνο το 1,1% θα διέκοπτε την διαδικασία, ενώ το 9,6% δήλωσε αναποφάσιστο.

Από το 2001 η Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 26 Σεπτεμβρίου, με διάφορες εκδηλώσεις σε σχολεία και σχετικούς φορείς.

Γνωρίζετε ότι...

- Υπάρχουν περίπου 6.000 - 7.000 γλώσσες στο κόσμο, που μιλιούνται από 7 δισεκατομμύρια ανθρώπους που ζουν σε 189 ανεξάρτητα κράτη;
- Υπάρχουν περίπου 225 γηγενείς γλώσσες στην Ευρώπη, περίπου το 3% του συνόλου των γλωσσών του κόσμου;
- Οι περισσότερες γλώσσες του κόσμου μιλιούνται στην Ασία και την Αφρική;
- Τουλάχιστον ο μισός πληθυσμός του κόσμου είναι δίγλωσσος ή πολύγλωσσος, δηλαδή, μιλάει δυο ή περισσότερες γλώσσες;
- Πολλές γλώσσες διαθέτουν 50.000 λέξεις ή περισσότερες, αλλά ο κάθε ομιλητής συνήθως γνωρίζει και χρησιμοποιεί μόνο ένα μικρό αριθμό από όλο το λεξιλόγιο: στην καθημερινή επικοινωνία οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις ίδιες λίγες εκατοντάδες λέξεις;
- Υπάρχουν οι “τέλειοι δίγλωσσοι” που μιλούν και τις δυο γλώσσες εξ’ ίσου καλά;
- Οι περισσότερες χώρες στην Ευρώπη έχουν ένα αριθμό περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών - και μερικές από αυτές έχουν γίνει επίσημες γλώσσες;
- Οι μη Ευρωπαϊκές γλώσσες, που χρησιμοποιούνται ευρέως στον Ευρωπαϊκό χώρο, είναι η Αραβική, η Κινεζική, η Ινδική, και η κάθε μια έχει με το δικό της μοναδικό σύστημα γραφής.